

Platform Water

Vallei en Eem

CONCEPT

Jaarplan, begroting en deelnemersbijdrage PWVE 2025

Vastgesteld in bestuurlijk overleg PWVE van 28 november 2024

Inleiding

Het Platform Water Vallei en Eem (PWVE) is gericht op 3 hoofdoelen:

- *Waterketen*; het beheren en door-ontwikkelen van een duurzame, goed functionerende (afval)waterketen in het werkgebied van het PWVE.
- *Klimaatadaptatie*; het ondersteunen van partners met het klimaatbestendig en waterrobuust maken van de ruimtelijke inrichting en het vastleggen van beleid hiervoor.
- *Samenwerking*; het bevorderen van de samenwerking tussen de partners in het platform om resultaatgericht, efficiënt, effectief en ook plezierig onze doelen te bereiken.

Het werkplan en de begroting voor 2025 zijn gebaseerd op de uitgangspunten zoals vastgesteld in het *Koersplan PWVE 2020-2025*, zie <https://www.pwve.nl/wp-content/uploads/2020/07/Definitief-Koersplan-Platform-2020-2025.pdf>.

We hebben het koersplan uitgewerkt in een programma met 5 thema's, doelen en daaraan gekoppeld activiteiten. Die aanpak zetten we voort in 2025. In de volgende paragrafen beschrijven we kort per thema de onderwerpen en activiteiten die we willen agenderen voor het komende jaar.

5 thema's:

<p>Netwerk organisatie</p> <p>Het Platform is een netwerkorganisatie waarin we actief de ontmoeting, kennisuitwisseling en samenwerking stimuleren tussen waterbestuurders, managers, medewerkers van de 16 gemeenten en partners.</p> <p>Doel is het versterken van de verbanding tussen platformleden door het organiseren van bijeenkomsten, webinars, het versturen van nieuwsbrieven en andere netwerk activiteiten.</p> <p>Tevens biedt het Platform ook een podium aan andere partijen om de platformleden te ontmoeten en kennis en projecten samen te brengen.</p>	<p>Informatievoorziening, meten & monitoren</p> <p>Het Platform werkt aan het gezamenlijke meten en monitoren, databeheer en technische advisering ten behoeve van de (afval)waterketen en grondwater.</p> <p>Doel is het (digital) zicht krijgen op iedere druppel, om daarmee integraal en optimaal beheer te realiseren en ook optimale investeringen te doen.</p> <p>Het Uitvoeringsteam (UVT) is onze gezamenlijke organisatie voor alle meten en monitoring taken en biedt maatwerk advies waar nodig.</p>	<p>Beleid, kennis en innovatie</p> <p>Het Platform agendeert en stimuleert de platformleden om de landelijke ontwikkelingen in de watersector vroegtijdig te signaleren en voldoende op te pakken om in het eigen beleid en de uitvoering te implementeren.</p> <p>Doel is de vak kennis bij de platformleden up-to-date te hebben en te houden en het versterken van innovatie binnen het waterbeheer.</p>	<p>Mens & Organisatie</p> <p>Gemeenten en het waterschap willen de samenwerking binnen het Platform meer benutten voor het versterken van personeel en organisatie om door betere samenwerking personele kwetsbaarheid te verminderen.</p> <p>Doel is juiste bezetting, kennis en competenties binnen onze organisaties te versterken en ons slimmer te organiseren.</p>	<p>Klimaatadaptatie</p> <p>Het Platform faciliteert en ondersteunt de 16 gemeenten met het klimaatbestendig en waterrobuust maken van onze steden, dorpen en het landelijk gebied.</p> <p>Daarbij werken we intensief samen met de Noord Veluwe en de Samenwerking Water Oost Veluwe onder de noemer: Manifest Klimaatadaptatie Vallei en Veluwe.</p> <p>Doel is samenwerken aan de uitvoering van het RAP 2020-2027 (Regionaal Adaptatie plan).</p> <p>Naast DPRA werkregio vervult het Platform ook een coördinerende rol.</p>
<p>Activiteiten 2021-2025</p> <ul style="list-style-type: none"> • Platformbijeenkomsten • Bestuurlijk Overleg • Managers Overleg • Waterforums • Nieuwsbrief & communicatie • Speciale acties & bijeenkomsten • Website / documentatie 	<p>Activiteiten 2021-2025</p> <ul style="list-style-type: none"> • UVT basisbeheer & analyse • Meetnet rioolsystemen • Meetnet grondwater • Aanvullende opdrachten • Doortruiving & Innovatie • Nieuwsbrieven & communicatie • Cybersecurity 	<p>Activiteiten 2021-2025</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projecten voor onderzoek en ontwikkeling zoals: <ul style="list-style-type: none"> - toekomst drinkriolering - implementatie Omgevingswet • Opleiding & trainingen • Uitwisseling van kennis en ervaring • Specialisaties & expert team • Kennisbank /documentatie 	<p>Activiteiten 2021-2025</p> <ul style="list-style-type: none"> • Instroom & werving • Stages en traineeship • Synergie & efficiency • Loopbaanontwikkeling • Arbeidsmarktcommunicatie • Community building 	<p>Activiteiten 2021-2025</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regionaal Adaptatie plan • Aanjaagteam Klimaatadaptatie • Subinties (DPRA) • ZON programma / Droogte aanpak • Hite aanpak • MIW/risico beperking gevogschade overstromingen • Communicatie & website klimaatvalleirehewe.nl

Uitdagingen voor 2025

Een breed scala aan onderwerpen en projecten staan voor 2025 op de agenda.

Na een aantal jaren van langdurige droogte en dan weer een bijzonder nat jaar 2024, staat het onderwerp 'grondwater' hoog op de agenda. Het gaat dan onder andere over eenduidige communicatie naar inwoners en bedrijven, grondwatermodellering, onttrekkingen en (drink)water besparing.

Aansluitend willen we het hebben over doelen en ambities voor de Zoetwateraanpak Midden en Oost-Nederland voor fase 3, ZON 2028-2033. Dat is een programma dat we in de brede samenwerking van zoetwaterregio Rijn-Oost samen oppakken.

Ook verwachten we in 2025 de uitkomsten van de bovenregionale stresstest voor extreme neerslag, de 'Limburg-bui' maar dan voor onze regio. De uitkomsten vormen – samen met de geactualiseerde Klimaat Effect Atlas Vallei & Veluwe – input voor risicodialogen en herijking van onze regionale en lokale inzet voor klimaat adaptatie en water robuuste regio.

Naast *waterkwantiteit*, staat ook *waterkwaliteit* op de agenda. Niet in de laatste plaats gedreven door de naderende deadline van de Kader Richtlijn Water (KRW). De Tussenevaluatie KRW 2024 toont aan dat landelijk en regionaal nog veel dient te gebeuren. Zo is de discussie gestart over de rol van riool-overstorten en de aanpak van de indirecte bedrijfsmatige lozingen op de gemeentelijke rioolstelsels en het toezicht daarop door onze omgevingsdiensten. Provincie Gelderland heeft medio 2024 opdracht gegeven voor het opstellen van een plan van aanpak indirecte lozingen. Wij verwachten begin 2025 agendering van dat plan in Rijn-Oost en vervolgens in onze werkregio's. Verder organiseren we een speciale platform-themabijeenkomst rond duurzaamheid en circulariteit in ons vakgebied, onder andere gerelateerd aan het *Convenant Schoon en Emissieloos Bouwen* (SEB). Enkele van 'onze' gemeenten hebben deze (al) ondertekend, of hebben dat in beraad.

Nieuw vijfjarenplan 2026-2030

Ook staat 2025 in het teken van een nieuw koersdocument voor het platform voor de periode 2026 – 2030. In het bestuurlijk overleg van november 2024 is daarvoor een procesaanpak vastgesteld. Een van de uitgangspunten is dat we de inspraak en discussies over de thema's, ambities, doelen, beoogde resultaten, enzovoort, zoveel mogelijk willen combineren met en agenderen tijdens de reguliere bijeenkomsten. Dat voorkomt extra vergaderdruk en is wel zo efficiënt. We maken gebruik van het bijeenkomsten van het Bestuurlijk en Ambtelijk Platform, de managers bijeenkomsten, de (afval)waterteams en het klimaatcoördinatoren overleg.

De planning is om in het bestuurlijk overleg van juli 2025 de kaders vast te stellen voor het nieuwe koersplan 2026-2030. Vervolgens werken we dat uit in een programmaplan voor 5 jaar en een concreet jaarplan voor 2026, met begroting. Deze stukken agenderen we ter vaststelling in het bestuurlijk overleg van november 2025.

Leeswijzer

In de volgende hoofdstukken beschrijven we kort de doelen, inzet en activiteiten per thema.

Tot slot presenteren we de begroting voor 2025. Uitgangspunt voor het programma van 2025 is dat de bijdragen voor de deelnemers gelijk blijft aan voorgaande jaren, exclusief de reguliere inflatiecorrectie. De begroting is daarmee taakstellend voor de inzet.

Thema 1. Netwerk

Het doel is het versterken van de verbinding tussen de platformdeelnemers, door het organiseren van bijeenkomsten, Webinars, het versturen van nieuwsbrieven en andere activiteiten.

Ook wil het platform een podium bieden aan andere partijen om de platformdeelnemers te ontmoeten, kennis te delen, en/of samen activiteiten te ontplooiën.

Het platform vertegenwoordigt de regio ook in diverse gremia en samenwerkingsverbanden, om zo efficiënt namens alle deelnemers het 'geluid' van onze regio te laten horen. En om als 'doorgeefluik' van informatie te dienen.

Bestuurlijk Platform en Regiegroep

Minimaal 2 x per jaar vindt in het **Bestuurlijk Platform** de terugkoppeling en besluitvorming plaats over koers en inzet van het platform, waarbij het jaarverslag en het werkplan voor het komende jaar vastgesteld worden door het bestuurlijk platform.

Ook willen we deze bijeenkomsten benutten om met elkaar van gedachten te wisselen over bestuurlijke vraagstukken op het vakgebied van water en klimaat. Denk daarbij aan onderwerpen zoals: KRW, (drink)waterbesparing, uitkomsten van (boven)regionale stresstesten voor klimaatverandering, en dergelijke. En natuurlijk de bestuurlijke uitgangspunten voor het nieuwe koersplan 2026-2030.

Voorzitter van het bestuurlijk platform is Aukje Treep, wethouder van Soest.

Vorbereiding van het bestuurlijk overleg en uitzetten van de koers vinden plaats in de bestuurlijke **Regiegroep**. Deze komt zo'n 4 x per jaar bijeen. Deelnemers in 2025 zijn:

- Aukje Treep, voorzitter
- Carlo van Dijk, heemraad
- Daphne Boeve-de Kruij, wethouder van Woudenberg
- Joa Maouche, wethouder van Renkum
- Johnas van Lammeren, wethouder van Amersfoort
- Henk ter Elst, manager van Veenendaal en ambtelijk voorzitter

Managers overleg

Afgelopen jaar zijn we gestart met een nieuwe opzet van het **Managers Overleg**. Uit een peiling onder de managers blijkt de behoefte vooral te liggen bij fysieke ontmoeting voor het delen van ervaringen en het versterken van onderling contact. Daarom in principe geen overleg via Teams, maar we combineren het managers overleg zoveel mogelijk met bestaande activiteiten:

- April/mei Speciaal georganiseerd veldbezoek/praktijkcasus en gespreksronde.
- September Ontmoeting en gesprek tijdens de jaarlijkse Platform bijeenkomst.
- December Ontmoeting en gesprek op de Klimaatop Vallei en Veluwe.

Mocht er voor specifieke zaken tussentijds een peiling onder managers wenselijk zijn, dan sturen we daar een aparte mailing voor rond.

Uit het managers overleg is de ambtelijk voorzitter van het platform gekozen: Henk ter Elst van gemeente Veenendaal.

Ambtelijk Platform

Op 5 momenten in het jaar is er het brede **Ambtelijk Platform** waarin we kennis en ervaringen delen en waarin ook ontmoeting en netwerken centraal staan.

Het kernteam bereidt de agenda's voor en zorgt ook voor naleving van de acties en besluiten.

Op de website www.pwve.nl en in de nieuwsbrieven worden presentaties en achterliggende documenten voor iedereen beschikbaar gesteld.

Waterteams

Daarnaast zijn er 5 **Waterteams** om op het uitvoerende niveau van de zuiveringskringen kennis en ervaringen met elkaar delen. Of om gezamenlijk projecten op te pakken.

Het kernteam stemt iedere 2 maanden met de 'trekkers' van de waterteams de onderwerpen en agenda's van het Ambtelijk Platform en de teams op elkaar af, met het doel om synergie en meerwaarde te bevorderen.

Klimaat-coördinatoren overleg

In 2024 zijn we gestart met 3 aparte online bijeenkomsten voor alleen de **klimaatcoördinatoren** van de gemeenten en het waterschap. In de meeste Platform-gemeenten is inmiddels een ambtenaar aangewezen met een specifieke rol als klimaatcoördinator.

De klimaatthema's die we daar bespreken gaan over meer dan alleen water en/of droogte. Ook is er op het klimaatfront veel nieuws en ontwikkeling dat we op deze wijze bij iedereen onder de aandacht kunnen brengen. En uiteraard benutten we dit overleg om met elkaar te delen over goede ervaringen, succesvolle aanpak, of dilemma's binnen de eigen organisaties.

Ook in 2025 zetten we dit overleg voor 3 x in de jaarplanning.

Kernteam

Voor de organisatie van alle activiteiten binnen het platform is een compact kernteam verantwoordelijk. In 2025 is de bezetting:

0,8 fte programma management & projecten	Charles Rijsbosch
0,3 fte programma medewerker	José Lieferink
0,2 fte communicatie	Martine de Haan
0,1 fte advies klimaatadaptatie/DPRA	Sandy Hofland
0,1 fte advies Waterschap en Vallei & Veluwe Klimaatbestendig	Marijke Jaarsma
0,1 fte advies water& riolering Gemeenten	Ruud van der Velden
0,1 fte Financiële controle & administratie	Pauly Driessen

Ook bieden we in 2025 graag weer plaats aan stagiairs om mee te draaien in het kernteam. In november 2024 is Roos Schoonen vanuit de WUR haar stage bij ons begonnen. Haar stage loopt door tot en met maart 2025.

Op incidentele basis schakelen we eventueel menskracht extra in om ons te helpen bij specifieke projecten en acties. De bijgevoegde begroting is hierin taakstellend c.q. limiterend.

Communicatie

Ook in 2025 maken we gebruik van maandelijkse nieuwsbrieven, diverse blogs, korte filmpjes en updates op onze website www.pwve.nl. Achter een beveiligde 'log-in' op de website is een lijst met deelnemers en contactgegevens om de onderlinge vindbaarheid te vergroten.

De website van PWVE is ook het medium voor potentiële stagiairs, trainees en andere geïnteresseerden om meer te weten te komen over ons netwerk en activiteiten.

Ook blijven we informatie delen via de website www.klimaatvalleienveluwe.nl, het portaal voor alles rondom *Vallei & Veluwe Klimaatbestendig* en de *Klimaat Effect Atlas Vallei & Veluwe*.

Overkoepelende samenwerking

Als PWVE vertegenwoordigen wij ons gebied in diverse netwerken, gericht op het halen (en brengen) van relevante kennis, inspirerende voorbeelden en innovaties. Of voor het verwerven van subsidies. Door dit centraal vanuit het PWVE te doen, willen we de individuele deelnemers zoveel mogelijk ontlasten.

1. **Vallei en Veluwe Klimaatbestendig** – (V&VK, voorheen noemden wij dit *Manifestregio Klimaat Vallei en Veluwe*) Sinds 2017 werken wij met 28 gemeenten /3 werkregio's, 2 provincies, Waterschap Vallei en Veluwe, Vitens, GGD's Utrecht en Gelderland, de Veiligheidsregio's en Rijkswaterstaat-Oost samen aan de uitvoering van de RAP, ons regionaal (klimaat)adaptatie plan voor de periode 2020-2027.

Als PWVE zijn we bestuurlijk en ambtelijk vertegenwoordigd in respectievelijk het voorzittersoverleg en kernteam.

Jaarlijks komen we in december bijeen op de *Klimaattop Vallei & Veluwe*. Op de klimaattop van 2024 presenteren we 4 acties waar we in dit netwerk voor 2025 de focus op leggen:

1. Aan de slag met – Integraal Actieplan Hitte
2. Waterzuinige industrie
3. Geen regenwater in het riool
4. Bouwtafel waterzuinige wijken

Rondom deze acties organiseren we vanuit V&VK aparte 'communities of practice'.

Uitkomsten delen we uiteindelijk op de klimaattop, in nieuwsbrieven of in speciale Webinars. Daarnaast dragen we als V&VK de zorg voor de *Klimaat Effect Atlas Vallei & Veluwe*. In 2025 presenteren we een update op basis van de nieuwste KNMI-klimaatsscenario's. We integreren ook de uitkomsten uit de bovenregionale stresstest voor Vallei & Veluwe.

2. **Zoetwaterregio Rijn Oost** – dit brede platform van provincies, waterschappen, gemeenten uit Midden en Oost-Nederland, RWS, terrein beherende organisaties en vertegenwoordigers van de rijksoverheid, bestaat al sinds het Bestuursakkoord Water (2011). Doel is het bevorderen van regionale samenwerking voor het realiseren van doelen uit de Kader Richtlijn Water (KRW), het Delta Programma Zoetwater/ZON (Zoetwatervoorziening Oost Nederland)) en het Delta Programma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA).

Het platform heeft geen besluitvormende status, maar functioneert als aanjager en coördinator van de regionale samenwerking. Ook stelt het platform zich op als belangenbehartiger richting de rijksoverheid over het brede waterbeleid en de specifieke uitdagingen van deze regio van 'de hoge zandgronden'.

In de Rijn Oost zijn 78 gemeenten betrokken, verdeeld over 10 DPRA-werkregio's. Sinds 2024 hebben we als gemeenten onze bestuurlijke en ambtelijke vertegenwoordiging georganiseerd via de 10 DPRA-werkregio's.

De bestuurlijk vertegenwoordiging in Rijn Oost wordt ingevuld door wethouder Pouwel Inberg van gemeente Brummen. Dit vanuit zijn rol als voorzitter van *Vallei en Veluwe Klimaatbestendig*, waar we als 3 DPRA- werkregio's in samenwerken: PWVE, SWOV (Samenwerking Water Veluwe-Oost), sNVK (samenwerking Noord-Veluwe Klimaatbestendig).

3. **DPRA-werkregio** – het PWVE is aangewezen als een van de 45 werkregio's in Nederland en functioneert als zodanig in het landelijk netwerk van DPRA.
Onze bestuurlijk voorzitter Aukje Treep vertegenwoordigt onze regio in het bestuurlijk overleg rondom DPRA.

Relatie met provincies Gelderland en Utrecht

Sinds het Bestuursakkoord Water (BAW) uit 2011 maken beide provincies geen deel meer uit van PWVE. De provincies hadden namelijk een toezichhoudende rol gekregen op de samenwerking voor het behalen van doelen uit het akkoord. Alhoewel die doelen inmiddels zijn gehaald en dat onderdeel van de BAW is afgesloten, nemen de provincies alleen ambtelijk deel aan het platform.

Beide provincies zijn wel bestuurlijk en ambtelijk volwaardig aangesloten bij de samenwerking van *Vallei & Veluwe Klimaatbestendig*.

Thema 2. Informatievoorziening, meten en monitoren

Het platform werkt aan het gezamenlijk meten en monitoren, databeheer en technische advisering ten aanzien van de (afval)waterketen en grondwater.

Doel is het 'digitaal zicht krijgen op iedere druppel', om daarmee integraal en optimaal beheer te realiseren en investeringen te doen.

Voor beheer van het meetnetwerk en de analyse van de data maken we gebruik van het *Uitvoeringsteam meten & monitoren (UVT)*, dat we binnen een gemeenschappelijke centrumregeling hebben ondergebracht bij Waterschap Vallei en Veluwe als gastorganisatie.

Het UVT komt met een zelfstandig werkplan en begroting voor 2025. Daarover nemen de PWVE deelnemers apart een besluit in het bestuurlijk overleg van de centrumregeling, samen met gemeenten van de Noord en de Oost-Veluwe.

Specifieke aandacht in 2025 vanuit het PWVE op dit thema is:

1. *Standaardisatie gegevensbeheer /GWSW*

Dit onderwerp staat al langer op onze werkagenda. We streven naar standaardisatie en beschikbaar stellen van ons gegevensbeheer volgens de landelijke systematiek. Dat bevordert efficiënt werken, vergroot mogelijkheden voor samenwerken en voor slimme 'digital tooling'. Ook voor het calamiteitenbeheer of snel opsporen van fouten blijkt het van belang dat gegevens uniform leesbaar en beschikbaar zijn.

De meeste van onze gemeenten werken al met de standaard uit het Gegevens Woordenboek Stedelijk Water (GWSW) dat door Rioned is ontwikkeld. In 2024 is er vanuit het UVT een inventarisatie uitgevoerd naar de status van GWSW bij alle gemeenten. Op basis van die uitkomsten (december 2024) willen we in 2025 inzetten op het verder standaardiseren en delen van gegevens.

2. *Metten en beheren van overstorten.*

In 2023 zijn wij, samen met het UVT en het Datalab van het waterschap, gestart met het ontwikkelen van een analysemethode om beter inzicht te krijgen in het functioneren van overstorten. Hoe vaak lozen deze? Is dat boven of onder de norm? In welke hoeveelheden? Zien we een significante relatie met klimaatverandering?

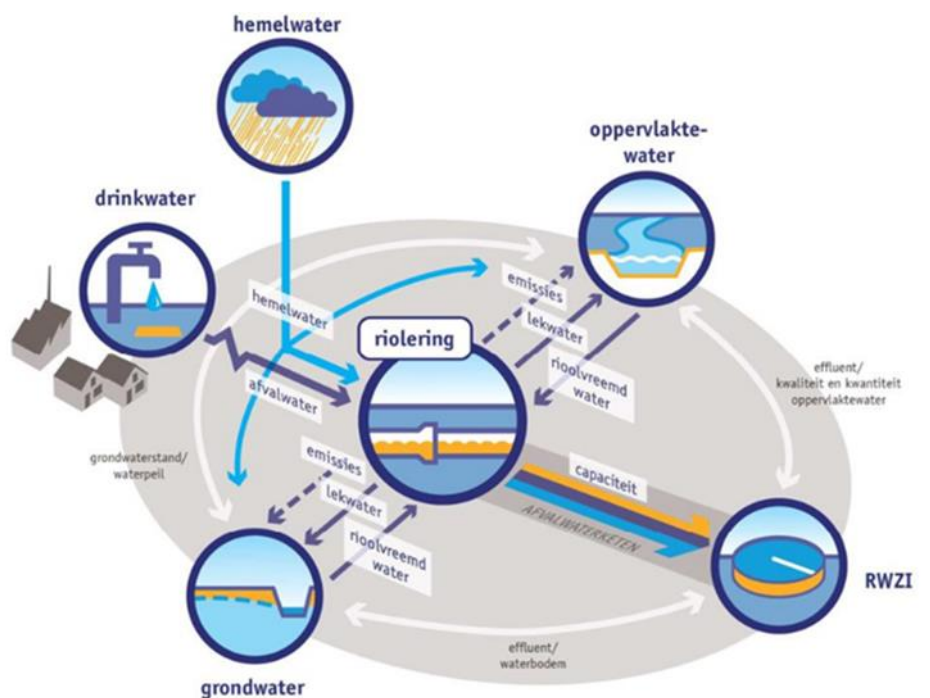
Vervolgens heeft onze watertrainee Simone Runtulalo in 2024 een overzicht opgesteld van alle overstorten en hun functioneren (voor zover deze 'bemeterd' zijn). Niet alleen in de PWVE-regio, maar voor het hele beheergebied van Vallei en Veluwe. Aanvullend hebben trainees een onderzoek gedaan naar het belang van overstorten in relatie tot KRW en de nieuwe EU-richtlijnen voor de afhandeling van stedelijk afvalwater. Enkele uitkomsten zijn:

- Het is wenselijk om bij meer overstorten het functioneren te gaan meten (zowel aan riool, als aan oppervlaktewater zijde).
- Onderzoek naar de invloed op de *waterkwaliteit* is wenselijk vanuit KRW. STOWA en RIONED pakken dit op.
- Er zijn diverse overstorten die bovengemiddeld vaak en/of veel rioolwater overstorten in het oppervlaktewater. Nadere analyse, ook van het achterliggende watersysteem, is wenselijk om dat te verklaren en eventueel aan te pakken.

In 2025 willen we deze 3 uitkomsten oppakken. Ook zullen we hierover met de individuele gemeenten als eigenaren/ beheerders van de overstorten en het achterliggende systeem in gesprek gaan.

3. *Ontwikkeling van Dashboard gemeentelijk water*

Ook deze actie zijn we in 2024 gestart op initiatief van het Datalab, UVT en hydrologen van het waterschap. Voor de gemeentes Woudenberg en Wageningen zijn ‘Dashboards’ ontwikkeld waarbij op eenvoudige wijze inzicht wordt geboden in het functioneren van de lokale (afval)waterketen. Verdere ontwikkeling van dashboards voor de andere gemeenten van het PWVE hapert vanwege het feit dat niet alle gemeenten hun systemen uniform in de standaard van GWSW hebben beschreven en/of ontsloten. Dat maakt het ontwikkelen van dashboards te omslachtig. We verwachten in 2025 hier weer verdere stappen in de kunnen zetten, parallel aan de verdere standaardisatie van gegevensbeheer (zie hiervoor).

Thema 3. Beleid, kennis en innovatie

Het platform biedt graag een podium om onderling vakkennis en praktijkervaringen uit te wisselen. Ook agenderen we landelijke ontwikkelingen, kennis en ervaringen. Soms geven we opdracht voor specifiek onderzoek en voor pilots. Doel is de vakkennis up-to-date te houden en het versterken van de ontwikkeling en innovatie in het waterbeheer.

De ervaring heeft geleerd dat zich in de loop van het jaar diverse onderwerpen aandienen, om te delen in het platform. Onderstaande aandachtspunten voor 2025 staan in ieder geval op de agenda:

1. Meer kennis van het grondwater

2024 is té nat, alle regenstatistieken zijn overschreden en het grondwater staat in menig kelder. Ook is in 2024 de aanbesteding in gang gezet door het UVT voor het grondwatermeetnet. En dan loopt ook de ontwikkeling van het grondwatermodel Azure voor ons gebied door het waterschap, inclusief modellering van het stedelijk gebied van Amersfoort, Soest en Baarn. Het waterschap is ook gestart met het inventariseren van alle klachten en gesignaleerde knelpunten. Wat leert ons dat?

Verder zijn we gestart met het opstellen van een uniforme boodschap voor onze bewoners, zodat de waterbeheerders van gemeenten, waterschap en Vitens zoveel mogelijk een gelijkloidend verhaal hebben over de toestand van het grondwater.

In 2025 delen we de uitkomsten en producten uit deze ontwikkelingen. We zullen ons beraden of en welke acties wenselijk zijn om schade en overlast van grondwater zoveel mogelijk te voorkomen (maar blijft lastig, want er blijft ook een deel de eigen verantwoordelijkheid van de percee-eigenaren). En misschien tegenstrijdig, maar we denken ook mee over hoe we de sponswerking van ons gebied kunnen versterken om zo permanente aanvulling van het grondwater te bevorderen.

Hier ligt ook relatie met het ZON-programma en de acties voor (drink)waterbesparing in het V&VK (zie verderop bij hoofddoel 5; klimaat adaptatie).

2. Aanpak KRW en rol van gemeenten

In de samenwerking met Rijn-Oost zetten we de schouders onder versnelling van de KRW-maatregelen. Ook gemeenten zullen worden aangesproken op het leveren van een bijdrage aan het verbeteren van de waterkwaliteit. Vanuit Rijn-Oost stellen we een kort overzicht op van noodzakelijke en wenselijke maatregelen per stroomgebied, inclusief gemeenten. Voor gemeenten betreft het met name 'bron-aanpak', onder het motto dat wat er niet aan vervuiling in het systeem komt, hoeven we er ook niet uit te halen. Vanuit KRW is men kritisch op:

- Rechtstreekse overstorten van riool- en hemelwater op oppervlaktewateren.
- Indirecte lozingen van bedrijven op het gemeentelijk riool.
- Gebruik van uitlopende bouwmaterialen.
- Rechtstreeks afvloeien van hemelwater op oppervlaktewateren.

Voor overstorten hebben al een traject lopen, zie ook hoofddoel 1.

Voor de aanpak indirecte lozingen verwachten we begin 2025 een plan van aanpak dat in opdracht van de provincie Gelderland wordt opgesteld. Hier ligt een directe relatie met VTH en de inzet van de omgevingsdiensten.

Uitlopende bouwmaterialen is een onderwerp dat ook in het convenant duurzaam bouwen de aandacht heeft. Dat is ook de geëigende plek om dat aan te pakken.

De rechtstreekse lozing van hemelwater is een onderwerp om te agenderen in het PWVE. Denk alleen al aan los zwerfend vuil of hondenpoepzakjes, die ongeremd via straatkolken de vijvers inspoelen.

Ook bij KRW ziet men een rol voor gemeenten voor plan juridische medewerking bij het inrichten en bestemmen van oeverbufferstroken langs watergangen. Of voor verordeningen op het gebruik van meststoffen en voor teelt. Deze onderwerpen worden via de lijn van provincies en gebiedsontwikkelingen met gemeenten besproken. Het PWVE heeft hier geen rol in.

3. EU richtlijnen voor de verwerking van stedelijk afvalwater

Steeds meer is duidelijk over de nieuwe EU richtlijn. Het is een onderwerp om in samenwerking met STOWA en RIONED op de agenda te zetten. Zo worden er eisen gesteld aan 'bron aanpak' en aan meten en monitoren.

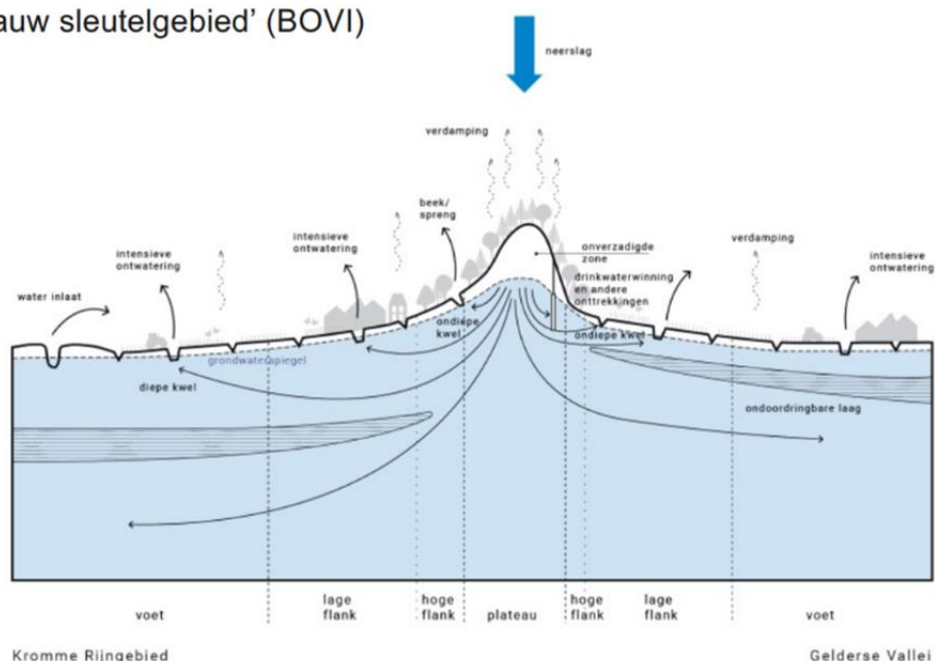
We zullen bezien of en hoe dat tot aanvullende acties leidt.

4. Duurzaam en circulair werken in de waterketen

Zoals in de inleiding al gesteld, op dit vlak is er landelijk permanente ontwikkeling en aanscherping van regelgeving. In ons platform hebben we daar afgelopen jaren al incidenteel aandacht aan besteed. In 2025 willen we een Ambtelijk Platform speciaal op dit thema organiseren, om met elkaar te verkennen wat we op dit terrein al doen, in de aanleg en in de materialisatie. Maar ook wat er landelijk om ons heen gebeurt, en wat er – in regelgeving of in convenanten – op ons afkomt.

Daarbij is ook de vraag of en hoe we dit thema in het koersplan 2026-2030 op de agenda zetten om meerjarig aan te werken.

Regionaal watersysteem 'blauw sleutelgebied' (BOVI)

Thema 4. Mens en Organisatie

We willen de samenwerking binnen het platform meer benutten voor het verminderen van onze personele kwetsbaarheid en versterken van efficiëntie en deskundigheid. Het UVT is al zo'n voorbeeld van beter samenwerken voor databeheer en ontsluiting van gegevens. En op meer vlakken zijn er voorbeelden of kansen voor effectieve samenwerking en slimme organisatie.

Doel is de juiste bezetting, kennis en competenties binnen onze organisaties te versterken en ons slimmer te organiseren.

Op het programma voor 2025 staan in ieder geval:

1. Watertraineeprogramma

Ook in 2025 willen we plaats bieden aan jonge medewerkers via het Nationaal Watertraineeship. We streven ernaar om jaarlijks gemiddelde 2 afgestuurde HBO/WO trainees te hebben geplaatst in onze organisaties.

Het watertraineeprogramma is een vorm van wederzijdse kennismaking. Het trainees krijgen de kans om in 2 jaar een goed inzicht te verwerven in en praktijkervaring op te bouwen over het werken in de lokale watersector en aan klimaat adaptatie. Andersom krijgen wij de kans om jonge talenten aan het werk te zien en mogelijk als werknemers binnen onze organisaties vast te houden ná hun traineeperiode. Ook verwachten we dat deze talenten in hun netwerk de bekendheid voor onze waterregio vergroten onder hun jonge vakgenoten.

2. Stages, centrale werving

Sinds 2023 zijn we samen met de HR-afdeling van het waterschap begonnen om ons nadrukkelijker te profileren op de 'markt' voor stages in het HBO en WO, met name bij Van Hall Larenstein en Wageningen Universiteit. We hebben mogelijke stageplekken en stageopdrachten actief opgehaald bij onze platformleden en digitaal gepresenteerd in de stageportalen van de opleidingen en op de website van waterschap en PWVE. Dat heeft in 2023 en 2024 geleid tot meer reacties en belangstelling, dan we konden en wilden plaatsen. In 2025 gaan we hier mee door. We concentreren ons op de meest logische stageperiode direct ná de zomer. Dat betekent werving in juni. Het streven is om jaarlijks minimaal 2 stagiaires in ons werkgebied een plek te geven en kennis met ons werkveld te laten maken.

3. Platform Academie

We zijn in 2023 gestart met de *Platform Academie*, een ambitieuze titel voor activiteiten om stagiaires, trainees, zij-instromers en onze eigen vaste medewerkers kennis te laten maken met de vele aspecten van ons werk in de waterketen. De diverse opgaven, de verschillende organisaties en de diversiteit aan werkterreinen. 'Voor ons, door ons', is ook hier het adagium.

Concreet betekent dit voor 2025 minimaal 3 verdiepingsmiddagen op bijzonder locaties, naast de Klimaattop Vallei en Veluwe en onze Platformdag in september.

Thema 5. Klimaatadaptatie

Het platform faciliteert en ondersteunt de platformleden met het klimaatbestendig en water robuust maken van onze dorpen, steden en het landelijk gebied. Daarbij werken we nauw samen met de partners in het verband van *Vallei & Veluwe Klimaatbestendig (V&VK)*

Doel is om samen uitvoering te geven aan de RAP 2020-2027 (Regionaal Adaptatie Plan), om zo onze regio weerbaarder te maken tegen overlast en schade als gevolg van klimaatverandering.

Het PWVE is ook aangewezen als een van de 45 landelijke DPRA-werkregio's.

We zijn in 2024 gestart met het periodiek organiseren van een apart overleg met en voor de aanjagers en coördinatoren voor klimaatadaptatie die inmiddels bij de meeste gemeenten en het waterschap zijn aangesteld. In dat overleg delen we klimaatonderwerpen die weinig of geen directe relatie hebben met (afval)waterketen. Denk aan hitteplannen en gezondheidsrisico's, planning en monitoring DPRA, overstromingsrisico's en calamiteiten.

In 2025 gaan we uit van 3 van deze overleggen met klimaataanjagers/ -coördinatoren.

Daarnaast komen klimaatverandering, wateroverlast en droogte aanpak regelmatig ook op de agenda van het Ambtelijk Platform.

In 2025 spelen onder andere de volgende klimaatonderwerpen:

1. Acties Klimaattop Vallei & Veluwe Klimaatbestendig

Zoals al eerder genoemd in dit jaarplan, presenteren we op de regionale klimaattop van 6 december 2024 een 5-tal acties waar we als samenwerking concrete resultaten willen realiseren:

- I. Aan de slag met – Integraal Actieplan Hitte
- II. Waterzuinige industrie
- III. Geen regenwater in het riool
- IV. Bouwtafel waterzuinige wijken
- V. Bio-based Bouwen

De 17 deelnemers aan ons platform bepalen zelf of zij aan zo'n actie willen meewerken in 2025. Zo is gemeente Nijkerk nu al actief betrokken bij actie II met het onderzoek naar de haalbaarheid van de 'waterrotonde' met aantal grote bedrijven. Actie III betreft een stimuleringsregeling van Waterschap Vallei en Veluwe voor grootschalige afkoppelprojecten waar ook onze gemeenten een beroep op kunnen doen. En gemeente Ede is aangeschoven aan de 'bouwtafel waterzuinige wijken' van de provincie Gelderland.

Voortgang en resultaten zullen gedeeld worden vanuit V&VK en ook binnen het netwerk van PWVE.

2. ZON 2028-2033

Zoetwater is een van de drie thema's in het Deltaprogramma. De kern daarvan is Nederland weerbaar maken tegen zoetwatertekorten in 2050. Klimaatverandering en groeiende (drink)watervraag maken voldoende beschikbaarheid onzeker. Concrete maatregelen staan beschreven in het *Deltaplan Zoetwater*. Dat deltaplan kent een 6 jarige cyclus. Rijn-Oost is één van de zoetwaterregio's die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de maatregelen. Als Rijn-Oost hebben we een gezamenlijk uitvoeringsplan vastgesteld onder de titel 'werkprogramma Zoetwatervoorziening Oost-Nederland' (ZON). Momenteel is fase 2 van

ZON in uitvoering voor de periode 2022-2027. Daar doen 8 gemeenten uit het PWVE aan mee, naast ons waterschap.

Vanuit Rijn-Oost is de Werkgroep ZON in 2024 gestart met de voorbereiding voor een nieuw zoetwaterprogramma voor de periode 2028-2033.

In 2025 willen we de eerste uitkomsten, voorbereidende studies en doelenboom bespreken in ons PWVE. We zullen ons dan beraden of en hoe we daar als gemeenten en waterschap in ons beleid en uitvoering aan willen en kunnen deelnemen.

Uiteindelijk zal het programma van Rijn-Oost deel uitmaken van een nieuwe fase van het Deltaplan/Deltaprogramma Zoetwater voor de periode 2028-2033.

3. *Klimaatstresstesten*

Het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) is ook een cyclisch programma. Iedere periode van 6 jaar worden de 45 werkregio's geacht opnieuw stresstesten en risicodialogen te voeren, op basis van de nieuwste klimaatscenario's en verworven inzichten en ervaringen. Eind 2024 levert de landelijke stuurgroep hiervoor een 'bijsluiter'.

Inmiddels zijn we als platform vanuit het bredere verband van V&VK gestart met de update van onze Klimaat Effect Atlas (KEA). De KEA is feitelijk de stresstest. Afhankelijk van de mate waarop je inzoomt op de kaartbeelden, toont de atlas de regionale en lokale gevolgen van heftige regenval, langdurige droogte, hitte en overstromingen.

In 2025 vullen we de KEA aan met de resultaten van de 'bovenregionale stresstest voor extreme regenval', provincie Gelderland en ons waterschap hebben al opdracht gegeven voor het maken van die kaartbeelden.

Ook de Veiligheidsregio's werken nu aan update van de impactanalyse op extreme wateroverlast en (lokale) overstromingen als gevolg van extreme neerslag, eventuele dijkdoorbraak of anderszins teveel water. De impactanalyse wordt onderdeel van een plan van aanpak voor gemeenten voor risicodialogen en gevolgbeperking.

We verwachten in de tweede helft van 2025 alle stresstesten en dergelijke binnen het PWVE met elkaar te kunnen bespreken. Daarbij komt dan ook de vraag naar voren hoe we de risicodialogen (vanaf 2026) willen insteken. Wat doen we daarin collectief en hoe en wanneer?

Nieuwe doelen en ambities kunnen vervolgens ook inbreng zijn bij de herijking van het nationale DPRA-programma in 2026, vaststelling 2027.

4. *Piramide voor klimaat adaptatie*

In 2023 hebben we als V&VK met stichting CAS samengewerkt om hun opzet voor een piramide voor klimaatadaptatie uit te werken tot een eerste concept. Inmiddels is de piramide, als beeldmerk voor klimaatadaptatie, opgenomen in het landelijke DPRA-programma.

Aanvankelijk was het doel om de piramide te gebruiken als beeldmerk om voortgang te tonen en antwoord te geven op de vraag: 'hoe liggen we op koers met klimaatadaptatie?' Inmiddels is duidelijk dat de piramide helpt bij het formuleren van ambities, doelen en strategieën om te werken aan klimaatadaptatie. Uit diverse pilots, onder andere bij Ede, Leusden, Renkum en Wageningen, blijkt de piramide een uitstekend communicatiemiddel ('praatplaat'), om met collega's binnen de eigen organisatie het gesprek te voeren over wat men al doet aan klimaatadaptatie en waar extra inzet wenselijk is.

Stichting CAS stelt nu in onze opdracht een eenvoudig stappenplan op voor gemeenten om zelf aan de hand van de piramide het gesprek in de eigen organisatie te voeren. Wij willen in 2025 deze methode verder uitdragen in ons platform. Ook willen we samen met CAS testen hoe de methode werkt in het gesprek met externe betrokkenen in projecten.

Wat is de Adaptatiepiramide?

Handelen bij extremen

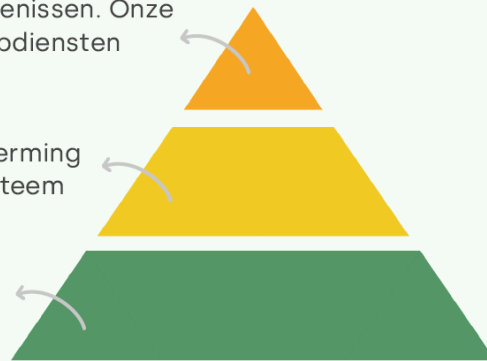
We zijn voorbereid op extreme gebeurtenissen. Onze inwoners, bedrijven, instellingen en hulpdiensten weten wat ze moeten doen.

Technische maatregelen treffen

Technische maatregelen bieden bescherming tegen extremen waar het natuurlijk systeem ontoereikend is.

Natuurlijk systeem benutten

We verstevigen het natuurlijk systeem als fundament en maken water en bodem sturend.

Vier scenario's voor klimaatverandering in Nederland rond 2100

Begroting 2025 en de deelnemersbijdrage

Bovengenoemde activiteiten zijn vertaald in de financiën van het platform voor het komende jaar.

Uitgangspunten voor de begroting:

- Geen verhoging van de deelnemersbijdrage, los van een inflatiecorrectie.
- We houden rekening met een jaarlijkse index op de kosten voor personeel van gemiddeld 4,4%.
- Geen verhoging van de budgetten voor de thema's en projecten. Afgelopen jaren hielden we hier steeds op over, en dat werd dan in mindering gebracht op de deelnemersbijdrage van het volgende jaar.
- De budgetten die zijn geraamd voor thema's en projecten zijn taakstellend.
- De kosten en bijdrage voor de pilot met de Watertrainees houden we apart van de reguliere begroting, vanwege het voorlopig tijdelijke karakter. Continuering ná 2025 is onderdeel van de afwegingen voor het nieuwe koersplan 2026-2030.

Deelnemersbijdrage 2025:

Het waterschap declareert – als zijnde de kassier van het PWVE – de werkelijk gemaakte kosten naar de deelnemers conform de uitgangspunten in de samenwerkingsovereenkomst:

- 1/3 voor rekening van het waterschap
- 2/3 voor rekening van de gemeenten, waarbij dit onderling wordt verdeeld op basis van inwonersaantallen (peildatum 1 januari 2020).

NB. Bijgevoegd overzicht- zie bijlage 2 - is dus exclusief de extra bijdrage voor de pilot watertrainees.

Raming kosten voor de pilot watertrainees:

De uitgangspunten voor deze pilot zijn vastgesteld in het Bestuurlijk Overleg van 4 november 2021. In bijlage 3 is een inschatting van de kosten voor 2025 opgenomen. Hoe dat concreet zal uitwerken in het jaar is afhankelijk van het feit of we er daadwerkelijk in slagen om watertrainees in onze regio te plaatsen. Trainees worden voor een periode van 2 jaar bij ons gedetacheerd vanuit het Nationaal Watertraineeship.

Momenteel zijn de volgende trainees bij ons aan het werk (peildatum 1 november 2024):

- Simone Runtulalo, zij is in haar 2de jaar als trainee bij ons. Haar traineeship loopt nog tot en met 31 maart 2025. Zij is tot die tijd gedetacheerd bij het Waterschap Vallei en Veluwe.
- Kaylee van Rooij, zij is vanaf 15 april 2024 voor haar 1ste traineejaar gedetacheerd bij de gemeenten Renkum en Wageningen. Voor haar 2de traineejaar vanaf 15 april 2025 blijft Kaylee bij gemeente Wageningen en is zij incidenteel inzetbaar op concrete projecten elders in PWVE-gebied.
- Vanaf 1 januari 2025 begint Matthijs Janssen als trainee. In zijn eerste jaar is hij gedetacheerd bij gemeente Amersfoort (hij is daar al vanaf 1 oktober aan de gang).

Begroting uitgaven en inkomsten PWVE voor 2025, in vergelijking tot de begroting voor 2024

Uitgaven PWVE	*	Begroting 2025	Begroting 2024
Programma team		€ 237.000	€ 233.000
Programma manager & projectleiding (30 uur/wk)		€ 119.000	€ 114.000
Programma ondersteuning/secr. (12 uur/wk)		€ 42.000	€ 40.000
Communicatie advies & ondersteuning (taakstellend)	a.	€ 30.000	€ 35.000
Adviseur Klimaat / (100 uur/jr)		€ 9.500	€ 9.000
Adviseur Waterschap en V&VK (100 uur/jr)		€ 11.500	€ 11.000
Adviseur Water & Riolering Gemeenten (100/jr)		€ 11.500	€ 11.000
Financial control (110 uur/jr)		€ 10.500	€ 10.000
Stage plaats (6mnd)		€ 3.000	€ 3.000
Programmathema's & projecten	b.		
1. Netwerkontwikkeling & communicatie		€ 25.000	€ 25.000
2. Meten en monitoren		€ 10.000	€ 10.000
3. Beleid, kennis en innovatie		€ 25.000	€ 25.000
4. Mens & organisatie	c.	€ 2.500	€ 5.000
5. Klimaatadaptatie	d.	€ 20.000	€ 20.000
totaal algemeen		€ 319.500	€ 318.000

Toelichting op enkele posten:

a. Minder inzet nodig vanwege meer routine en standaard opzet van nieuwsbrieven en website.
b. Budgetten voor 2025 zijn gelijk aan 2024, de ervaring is dat we afgelopen jaar/jaren steeds budget hebben overgehouden.
c. Taakstellend budget voor activiteiten Platform-Academie op basis van voorgaande jaren, exclusief detachingskosten voor trainees.
d. Budget kan beperkt blijven, omdat we meeste activiteiten samen uitvoeren binnen Vallei & Veluwe Klimaatbestendig.

Inkomsten PWVE	Raming 2025	Begroting 2024
Bijdragen van derden:	€ 11.500	€ 15.000
- Vergoeding inzet Vallei & Veluwe Klimaatbestendig (*)	€ 11.500	€ 15.000
- Projectbijdragen provincies (**)	pm	
	-----+	-----+
Totaal bijdragen	€ 11.500	€ 15.000
Begrote uitgaven	-€ 319.500	-€ 318.000
	-----+	-----+
Nog te dekken uit deelnemersbijdragen	-€ 308.000	-€ 303.000
Deelnemersbijdragen regulier	€ 308.000	303.000
- totaal bijdragen gemeenten (2/3)	€ 205.333	202.000
- bijdrage Waterschap VV (1/3)	€ 102.667	101.000
	-----+	-----+
SALDO	€ 0	€ 0

(*) Uurtarief voor vergoeding is lager vanwege andere grondslag voor de berekening van de bijdrage.

(**) Net als in 2024 gaan we met beide provincies in overleg voor eventuele bijdragen aan specifieke projecten.

BIJLAGE 2***Raming deelnemersbijdrage gemeenten***

Deelnemende gemeente	Inwoneraantallen 1/1/2020 CBS	%	Raming bijdrage 2025	Begrote bijdrage 2024
Amersfoort	157.276	23%	46.395	45.642
Baarn	24.868	4%	7.336	7.217
Barneveld	59.082	8%	17.429	17.146
Bunschoten	21.866	3%	6.450	6.346
Ede	117.165	17%	34.563	34.002
Eemnes	9.247	1%	2.728	2.684
Leusden	30.401	4%	8.968	8.822
Nijkerk	43.171	6%	12.735	12.528
Renkum	31.419	5%	9.268	9.118
Renswoude	5.444	1%	1.606	1.580
Rhenen	20.119	3%	5.935	5.839
Scherpenzeel	9.880	1%	2.915	2.867
Soest	46.606	7%	13.748	13.525
Veenendaal	66.493	10%	19.615	19.297
Wageningen	39.664	6%	11.701	11.511
Woudenberg	13.362	2%	3.942	3.878
	696.063	100	205.333	202.000

BIJLAGE 3**Financiën pilot Nationaal Watertrainees**

In het bestuurlijk overleg van 4 november 2021 is het voorstel aangenomen om te starten met een pilot voor een PWVE-traineesprogramma voor pas-afgestudeerde HBO/WO-ers op gebied van stedelijk water en/of klimaatadaptatie. We werken daarbij samen met het Nationaal Watertraineeship. [Nationaal Watertraineeship - Voor een unieke start in de watersector](#)

Jaarlijks streven we ernaar om gemiddeld 2 trainees in onze werkregio te plaatsen.

De trainees zijn onder contract bij het Nationaal Watertraineeship. Via detacheringsovereenkomst werken de trainees bij onze organisaties, op basis van een gemiddeld uurtarief van € 48,- /uur . In het bestuurlijk overleg van 4 november 2021 is besloten om de detacheringskosten voor deze platformbrede aanpak als volgt te verdelen:

- 50% van de kosten komen ten laste van de gast-organisatie.
- 50% financieren we collectief vanuit het PWVE. Die collectieve kosten bereken we door naar de platformleden op de standaard wijze, dat komt neer op onderstaande verdeling.
- Uitgangspunt is 1.728 declarabele uren / jaar.

Raming detacheringskosten 2025					
Kandidaten:	Periode	Uurtarief	Declarabele uren	Totaal	50% PWVE
Simone Runtulalo	1 jan. t/m 31 maart 2025 2de jaar	€ 50,00	432	€ 21.600	€ 10.800
Kaylee van Rooij	1 jan. t/m 31 dec. 2025 1ste jaar looptijd tot 15 april + 2de jaar	€ 50,00	1728	€ 86.400	€ 43.200
Nieuwe trainee Matthijs Janssen	1 jan. t/m 31 dec. 2025 1ste jaar	€ 50,00	1728	€ 86.400	€ 43.200
Totale detacheringskosten 2025				+	€ 194.400
Totaal 50% voor rekening van PWVE					€ 97.200
inclusief niet aftrekbare BTW 7%					€ 104.004

Raming van verrekening onder de PWVE deelnemers:

Deelnemers	Inwoners 1/1/2020 CBS	Percentages	Verrekening 2025
Amersfoort	157.276	15%	€ 15.745
Baarn	24.868	2%	€ 2.490
Barneveld	59.082	6%	€ 5.915
Bunschoten	21.866	2%	€ 2.189
Ede	117.165	11%	€ 11.729
Eemnes	9.247	1%	€ 926
Leusden	30.401	3%	€ 3.043
Nijkerk	43.171	4%	€ 4.322
Renkum	31.419	3%	€ 3.145
Renswoude	5.444	1%	€ 545
Rhenen	20.119	2%	€ 2.014
Scherpenzeel	9.880	1%	€ 989
Soest	46.606	4%	€ 4.666
Veenendaal	66.493	6%	€ 6.657
Wageningen	39.664	4%	€ 3.971
Woudenberg	13.362	1%	€ 1.338
Waterschap V&V		33%	€ 34.321
	696.063	100%	€ 104.004

Raming detacheringskosten 2024

Kandidaten:	Periode	Uurtarief	Declarabele uren	Totaal	
Simone Runtulalo	1 jan. t/m 31 dec. 2024 2de jaar	€ 48,00	1728	€ 82.944	
Nieuwe trainee A	1 jan. t/m 31 dec. 2024 1ste jaar	€ 48,00	1728	€ 82.944	
Nieuwe trainee B	1 sep. 2024 t/m 31 dec. 2 1ste jaar	€ 48,00	576	€ 27.648	
Totale detacheringskosten 2024				+	€ 193.536
50% voor rekening van PWVE					€ 96.768
inclusief niet aftrekbare BTW 7%, 2024					€ 103.542